

LBRIS

We know
books

KAREN ROBARDS

**LEBĂDA NEAGRĂ
DIN PARIS**

CAPITOLUL UNU

15 mai 1944

Când ți-a fost deja dat să trăiești cel mai cumplit lucru din lume, nimic din ce va să vină nu mai contează. Apatia născută din această indiferență era *aproape* plăcută, atât timp cât reușea să-și pună stavilă gândurilor.

Era Geneviève Dumont, o *stea* în lumea muzicii. Ultimul ei spectacol, ținut cu casa închisă, pe una dintre cele mai mari scene ale Parisului, se încheiase cu nici o oră în urmă în aplauzele furtunoase ale publicului, care o ovaționase fără încetare preț de cinci minute. Era aclamată, admirată și celebrată oriunde se ducea. Naziștii o iubeau.

Nu avea nici douăzeci și cinci de ani. Era o adevărată splendoare, purtând și acum, cum o făcea de fiecare dată după concert, veșminte elegante și podoabe rafinate. Nu era nici strămtorată, nici nefericită.

În aceste vremuri de restriște, dominate de teamă și foamete, în care moartea secera vieți cu o iuțeață nemaîntâlnită vreodată în istoria omenirii, se putea considera norocoasă. Și o știa prea bine.

Lucrurile pe care le văzuse cândva și care aproape o distruseseră le lăsase mult în urmă. Viața aceea aparținea altcuiva. În cea mai mare parte a timpului, nici nu și-o mai amintea.

Refuza să și-o mai amintească.

O sirenă spulberă tăcerea la doar câțiva metri de mașina în care se afla. Se îndreptă, speriată, pe banchetă și se uită de jur împrejur, cu sufletul la gură.

Au aflat? Și ne urmăresc?

În culise, înainte să plece, dăduse peste o mână de admiratori. Unul dintre ei îi întinsese programul concertului, rugând-o să-i dea un autograf pentru Françoise. Îl semnase, așa cum fusese instruită – *Fie ca inima să-ți cânte de-a pururi, Geneviève Dumont!* Nu știa ce înseamnă. Știa însă că înseamnă *ceva*: o întâlnire prestabilită, iar mesajul codat era destinat celor din rezistență.

Iar acum, câteva minute mai târziu, își făcea apariția temuta și disprețuita miliție franceză, care se raliase cu naziștii în vânatoarea membrilor din rezistență.

În timp ce fiori reci de gheață îi străbăteau șira spinării, două mașini de poliție, urmate de un camion militar, trecură pe lângă ei. Mergând cu farurile stinse, întunecate și amenințătoare, depășiră cu zgomot Citroënul, singur până atunci pe stradă. O clipă mai târziu, șoferul – Otto Cordier îi era numele (lucra pentru Max, impresarul ei) – puse frână. Și mașina se opri deodată.

– *Sacre bleu!*¹ exclamă ea, ridicându-și brațele în aer ca să nu se lovească de scaunul din față. Ce se petrece?

– Un raid, probabil.

Cu ochii ațintiți pe parbriz, Otto strânse volanul cu ambele mâini. Era un bătrânel slab și mic de statură, cu părul alb. Îi simțea încordarea prin toți porii. În fața lor, scaldată în lumina palidă a lunii, ce zugrăvea tabloul în nuanțe fantomatice de gri, cavalcada, care tocmai îi depășise, le bloca acum drumul. Scârțâitul frânelor și umbra ivită pe clădirea din apropiere o făcură să arunce o privire peste umăr. Un alt camion militar se opri în spatele lor, blocându-le

drumul ca dopul unei sticle. Din mașinile oprite, ieșiră soldați nemți, alături de milițieni francezi. Cei din spate trecură iute pe lângă Citroën, îndreptându-se – bănuia Geneviève – spre o clădire de apartamente. Având vreo șase etaje, se înălța, întunecată și tăcută, într-o grădină împrejmuțată cu ziduri.

– O, nu! murmură ea, simțind – odată ce temerile pentru ea și Otto începeau să se diminueze – o strângere de inimă la gândul sorții vitrege ce le aștepta pe victimele raidului, căci oamenii arestați de naziști în puterea nopții rareori se mai întorceau acasă.

Soldații bătură la ușa de la intrare.

– Deschideți! Poliția!

Era trecut de zece seara. Până la țipătul strident al sirenei, orașul zăcuse învăluit într-o tăcere covârșitoare. În urma ordinelor stricte de stingere, străzile erau la fel de întunecate și de misterioase ca și apele Senei din apropiere. Plouase ceva mai devreme în ziua aceea și, înainte de vuietul sirenei, doar Citroënul spulberase tăcerea nopții, improșcând apa din bălțile prin care trecea în drum spre hotelul Ritz, unde stătea ea pe durata turneului din Paris.

– Dacă vor continua să facă arestări, în curând nu va mai rămâne nimeni în oraș, spuse Geneviève, cu ochii ațintiți asupra unui contingent de soldați, care dădeau ocol clădirii, căutând o altă cale de intrare – sau ieșire pe care să o blocheze.

Unul dintre ei zgâlțâi o poartă înaltă, cu zăbrele de fier, ce dădea spre grădina împrejmuțată cu un zid de cărămidă. Văzând că nu se deschide, merse mai departe, dând colțul clădirii. Geneviève reușea să le urmărească mișcările după lanternele pe care le purtau cu ei. Prevăzute cu huse de camuflaj, menite să îndrepte razele de lumină spre pământ pentru a nu fi detectate de piloții Aliaților, ale căror raiduri tot mai frecvente deasupra Parisului provocau deopotrivă bucurie și spaimă în sufletul oamenilor sături de război, lanternele scăpărau în noapte ca niște licurici haotici și răzleți.

¹ Sfinte Dumnezeule! (in lb. fr. în orig.). (n. tr.)

– Sunt speriați și asta îi face și mai periculoși, spuse Otto, deschizând puțin geamul ca să înțeleagă ce se întâmplă în funcție de mișcările soldaților.

Mirosul de pământ reavăn se împletea cu fumul țigărilor Gauloises, savurate fără încetare de Max, ce confereau mașinii un parfum aparte. Permisul galben, lipit în permanență de parbriz, ce le oferea libertatea de a circula nestingheriți pe stradă după ora stingerii, o împiedica să vadă ce se întâmplă după colțul clădirii, dar auzea pașii soldaților răsunând și într-acolo.

– Se tem de venirea Aliatilor. Bombardarea unităților Luftwaffe din Franța și victoriile acestora pe frontul de est îi fac să se simtă tot mai încolțiți. Și încearcă să supraviețuiască cu orice preț.

– Deschideți ușa! Dacă nu, o spargem!

Polițistul lovea cu bastonul în ușa. Bătăile răsunau sacadat în noapte. Geneviève se înfioră din cap până în picioare, imaginându-și spaima celor dinăuntru.

Lumini palide apăreau printre crăpăturile draperiilor groase, trase la ferestre și date acum ușor la o parte de oamenii din clădire, ce îndrăzneau să se uite afară. O femeie bătrână și adusă de spate – scaldată suficient de mult în lumina de pe hol pentru ca Geneviève să-i deslușească bine silueta – deschise ușa de la intrare.

– La o parte!

Bătrâna se trezi îmbrâncită cu violență înapoi în clădire de polițistii și soldații ce se năpustiră înăuntru. Strigătul ei înspăimântat sfâșie pentru o clipă tăcerea nopții, apoi se stinse brusc.

Geneviève își simțea gura uscată. Își încleștă în poală mâinile reci ca gheața.

N-ai ce să faci. Și-o repeta ca pe o mantră.

– Nu putem să ne vedem de drum?

Viața o învățase o lecție mult prea aspră – n-are rost să suferi pentru ceva ce nu are leac. Știa prea bine că spectacolul ce avea să urmeze – arestarea și executarea pe loc a partizanilor sau tabloul,

și mai sfâșietor, al civililor (femei, copii și bătrâni) adunați laolaltă cu bocceluțele lor și urcați în camioane pentru a fi deportați – i-ar frânge sufletul zile în șir fără să-i fie de vreun ajutor.

– Suntem blocați, răspunse Otto, întorcându-se ca s-o privească.

Nu știa ce îi citise pe chip, dar expresia pe care Geneviève o avea în priviri îi stârni o grimasă și să pună mâna pe mânerul portierei.

– Mă duc să văd dacă îi pot convinge să se dea la o parte.

Când Otto ieși din mașină, Geneviève își sprijini capul de spătarul înalt al banchetei de piele, cu ochii ațintiți în tavan, încercând să nu se gândească la soarta ce-i aștepta pe cei din clădire. Trăgând adânc aer în piept, se luptă să ignore strigătele și loviturile înăbușite, ce-i ajungeau la urechi, concentrându-se în schimb asupra senzațiilor fizice, pe care viața artistică o învățase să și le deceleze cu multă iscusință. Era atât de istovită, că simțea cum oboseala îi apasă pe umeri ca o povară. Tâmpile îi zvâcneau de durere. Picioarele o dureau și ele. Ca și tălpile. Gâtul – hărăzit cu darul ce-o ajutase până acum să supraviețuiască – și-l simțea acum încordat. Încercă să-și destindă mușchii și trase de eșarfa înfășurată la gât ca să se încălzească.

Un licăr de lumină ivit în întuneric îi atrase atenția. Își întoarse capul ca să vadă de unde venea. Uitându-se printre zăbrelele de fier ale porții din grădină, zări o ușă într-o parte a clădirii ce se deschidea încet și pe furiș.

– E cineva acolo? Ieșiți afară! Dacă nu, vă împușc!

Strigătele soldaților creșteau exponențial cu crăpătura ușii. Amenințările guturale deveneau tot mai răsunătoare, dându-i de înțeles – din ce spuneau – că soldații scotoceau clădirea.

Ușa lăturalnică se deschise și mai mult. Lumina dinăuntru scoase la iveală silueta unei fete ce se strecura afară – înaltă și slabă, cu părul negru și ondulat, purtând un palton deschis peste îmbrăcămintea de noapte. Ținea în brațe un copil, cu același păr negru și ondulat.

Lumina se stinse. Se închisese ușa. Geneviève stătea cu fața lipită de geam, încercând s-o zărească pe fată prin întuneric. Îi luă câteva

clipe, dar văzu, în cele din urmă, o siluetă întunecată strecurându-se prin grădină spre poartă cu gândul să fugă.

Dacă o vor prinde, o vor împușca. Nu-i vor cruța nici pruncul.

Nemții se arătau neîndurători față de cei pe care îi căutau.

Când ajunse la poartă, fata se opri. Apucă cu mâna o zăbreala metalică pe care îl auzi îi dădu de înțeles lui Geneviève că zgâlțâia poarta. Probabil că era încuiată. Refuza să se deschidă. Fata întinse apoi brațul printre zăbrele.

Spre ce anume? Era prea întuneric ca să-și dea seama.

Cum Citroënul stătea oprit în mijlocul străzii înguste, iar grădina era doar la un metru de fațada frontală a clădirii, Geneviève se afla destul de aproape ca să citească disperarea în gesturile fetei și s-o vadă uitându-se înapoi spre ușa, acum închisă, pe care abia ieșise. Copilul, care nu avea mai mult de zece luni, părea să doarmă. Își ținea capul cărlionțat pe umărul fetei.

Ieși din mașină fără să-și dea seama ce face. Abia când auzi zgomotul pantofilor pe dalele de piatră de pe caldarâm, realizează riscul imens pe care și-l asuma. Pocnetul tocurilor părea să sfâșie tăcerea nopții, stârnindu-i fiori de spaimă.

Întoarce-te în mașină! îi striga glasul instinctului de conservare dar nu-l ascultă. Tremurând de frică din cauza camioanelor militare ce-i flancau Citroënul, a mașinii de poliție parcate pe marginea străzii, a luminii ce se revărsa prin ușa deschisă a clădirii și a zgomotelor înspăimântătoare făcute de soldați înăuntru, Geneviève se îndreptă, în liniște, spre fata blocată.

Te pui în pericol. Îi pui pe toți în pericol – pe Otto, pe Max și pe toți ceilalți. Întreaga rețea...

Ajunse la poartă, cu sufletul la gură. Exact în clipa în care își încleștă privirea cu cea a fetei printre zăbrelele de fier, aceasta își trase brațul și se ascunse într-o parte.

Miresmele amețitoare ale florilor din grădină contrastau izbitor cu teama și disperarea fetei.

– Nu te teme! Am venit să te ajut, îi șopti Geneviève, trăgând și împingând de poartă.

Zăbrelele de fier erau reci și alunecoase în aerul umed al nopții. Strădaniile ei se dovediră la fel de zadarnice, căci poarta nu se clintea nici măcar un milimetru. Zgomotul pe care îl scotea în timp ce o zgâlțâia îi stârni broboane reci de sudoare. Se afla la adăpostul întunericului, dar luna se ivise pe cer și umbrele nopții erau înșelătoare. Doar o văzuse pe fată din mașină. Privirea ageră a unui soldat sau a unui polițist, care, dând colțul clădirii sau ieșind afară, s-ar fi uitat în direcția ei, ar fi fost suficientă s-o dea de gol – și totul ar fi fost pierdut. Ar fi fost prinsă în flagrant delict. Oferind ajutor unei fugare.

Consecințele ar fi dramatice. Închisoarea, deportarea, chiar și moartea.

Inima îi bătea năvalnic în piept.

Oare ce-ar spune Max?

De cealaltă parte a porților, lumina lunii dădea în vileag ochii mari și negri ai fetei, încadrați de un chip atât de slab de-ai fi zis că oasele îi ies prin piele. Părea să fie de vârsta ei și era, probabil, mama copilului. Acesta – nu știa dacă era fetiță sau băiat – purta o pijama.

Simți o strângere de inimă.

– Slavă Domnului! Îți mulțumesc, șopti fata, întinzând mâna printre gratii ca să-i atingă, recunoscătoare, brațul lui Geneviève. În gura capului de la fântâna de colo găsești cheia de la poartă, spuse ea, aruncând o altă privire peste umăr.

Mutându-se de pe un picior pe altul, își stăpânea cu greu freamătul lăuntric. Era străbătută de valuri de spaimă.

– Grăbește-te, te rog!

Geneviève se uită în direcția pe care i-o arătă fata și văzu, sculptat în piatra ovală a izvorului de lângă poartă, un cap de leu, cu gura deschisă, prin care ar fi trebuit să curgă apa. Își băgă mâna înăuntru și scotoci de jur împrejur, plimbându-și degetele pe piatra lustruită de vreme.

– Nu găsesc nicio cheie, spuse ea. Nu e aici.

– Trebuie să fie! Trebuie să fie! răspunse fata, cu nerăbdare în voce.

Copilul începu să-și miște capul. Fata îl legănă, mângâindu-l pe spate, cu alinare în glas. Scena îi provocă lui Geneviève un nod în stomac. Scrutând caldarâmul, se așeză pe vine și bâjbâi cu mâna pe sub bazinul de piatră, gândindu-se că poate cheia căzuse pe jos. Era mult prea întuneric; nu vedea nimic de jur împrejur. Își plimbă mâna pe dalele de piatră. Nimic.

– Nu..., începu să spună, ridicându-se în picioare, dar se opri aproape fără suflare când văzu deschizându-se ușa pe care ieșise fata.

De data asta, în prag se ivi un soldat.

– O, Doamne! murmură fata, întorcându-și privirea.

Deși rosti cuvintele cu glas șoptit, ca o boare de vânt, Geneviève simți cum i se face părul măciucă auzindu-i spaima aproape viscerală.

– Ce fac acum?

– Cine e acolo? strigă soldatul, cu pistolul în mână, îndreptând lanterna spre grădină.

Lumina căzu pe un mănunchi de bujori roz, ofiliți, apoi se plimbă de-a lungul gardului viu, crescut haotic, și, trecând peste niște lalele roșii, ivite printre buruieni, se îndreptă amenințătoare spre poartă.

– N-ai unde să te ascunzi de mine, continuă soldatul.

– Ia copilul! Te rog! spuse fata, gătuată de spaimă, încercând să strecoare printre zăbrele.

Geneviève simți un fior de spaimă: de i-ar cunoaște trecutul, ar fi ultima persoană căreia i-ar incredința copilul. Dar n-avea încotro, căci nu mai era nimeni prin preajmă. În timp ce fata se lupta să strecoare printre gratii, Geneviève întinse brațele ca s-o ajute. Când își atinseră mâinile, îi simți atât pielea rece și umedă, cât și freacă trupului, căci fata tremura ca varga. Ochii îi căzură atunci pe steaua galbenă cu șase colțuri cusută pe reverul hainei. Grozăvia lucrurilor o străfulgeră pe Geneviève cu puterea unui fulger.

– O cheamă Anna, șopti fata. Anna Katz. Dă-mi de veste unde o caut în bazinul izvorului de lângă...

Lumina se răsfrânse asupra lor.

– Hei, tu, cea de la poartă! strigă soldatul.

Cu un icnet de spaimă, fata o luă la fugă.

– Stai pe loc!

Simțind cum sângele îi îngheață în vine, Geneviève o luă și ea la fugă în direcție opusă. Învăluită în mantia nopții, alergă spre mașină cât mai ușor cu putință, încercând să înăbușe pocnetul tocurilor pe caldarâm și ținând copila strâns la piept. Mirosul ei dulce și căldura trupului său firav îi stârneau o cascadă amețitoare de emoții, provocându-i un nod în stomac. Mișcările și protestele înăbușite ale fetei o aduseră însă brusc cu picioarele pe pământ.

Dacă începea să plângă...

O spaimă cumplită și amară o lăsă aproape fără suflare.

– Ssst, Anna! îi șopti ea, disperată. Ssst!

– Am spus să stai pe loc! auzi apoi glasul răsunător al soldatului când ajunse la mașină și deschise portiera...

Bang! Zgomotul unei împușcături spulberă tăcerea nopții.

Urmat de strigătul sfâșietor al unei femei. De strigătul sfâșietor al fetei.

O, nu! strigă Geneviève, în gând. Se simțea mistuită de vinovăție la gândul că fugise și o lăsase lipsită de ajutor.

Suflând mănios din fluier, soldatul coborî treptele în fugă. Alți soldați ieșiră afară, urmându-l pe cel care dăduse tonul.

O împușcase oare? Mai era în viață?

O, Doamne Dumnezeu! își spuse Geneviève, cu sufletul la gură. Se așeză, cu fetița în brațe, pe bancheta din spate și închise încet și cu multă grijă – portiera. Căci nu îndrăznea să facă altceva.

Ești o lașă!

Fetița începu să plângă.

Aruncând o privire înspăimântată pe geam, convinsă că nu va mai dura mult până să vadă o cohortă de soldați pe urmele ei încercă din răpuzeri să liniștească fetița.

Ar putea s-o audă cineva? Știau oare că fata are un prunc?

Dacă aveau s-o prindă cu fetița...

Dar ce-aș fi putut să fac?

Ar fi trebuit să rămână în mașină, i-ar fi spus Max. Binele tuturor era mult mai important decât soarta unui singur individ.

Mai important decât cea a unei fete înspăimântate. Sau a unui prunc.

- Gata, Anna! Ești în siguranță. Ssst!

Rezemându-se de speteaza banchetei pentru ca fetița să stea cât mai comod în brațele ei, încercă s-o liniștească, vorbindu-i în șoaptă, mângâind-o și legănând-o. Gesturi instinctive, de mult uitate, își făcură din nou apariția în acest moment de criză.

Văzu, printre zăbrelele porții, cum soldații se strânseseră în jurul unei grămăjoare de pe jos. Trupul fetei, își spuse, deși întunericul nopții și arbuștii crescuți haotic în grădină îi obturau priveliștea. Cum Anna îi dormea acum liniștită în brațe, Geneviève începu să tremure, înfiorată deodată de cele întâmplate.

Otto se urcă la volan.

- Vor muta camionul din față imediat cum se va umple.

Avea glasul gătit de emoție. De mânie? Amărăciune?

- Au primit un pont că mai mulți evrei se ascund în clădire și acum îi arestează pe toți. Imediat cum...

Se opri în clipa în care fetița scoase un sunet.

- Sst! spuse Geneviève, legănând-o în brațe. Sst!

Cu o expresie uluită pe chip, Otto se aplecă peste scaun ca să se convingă că auzul nu-i juca feste.

- Sfinte Sisoe, am auzit bine? Chiar ții un *copil* în brațe?

- Mama ei a rămas în grădină. N-a putut să iasă.

Otto aruncă o privire înspăimântată spre clădire, de unde soldații ieșeau acum afară, îmbrâncind un șir de oameni, tineri și bătrâni, printre care și câțiva copii mici, agățați de mâinile adulților.

- Dumnezeule mare! exclamă el, îngrozit. Trebuie să...

Ivindu-se, parcă, de nicăieri, un soldat bătut tare în geamul șoferului.

O, nu! Te implor, nu! strigă Geneviève, în gând, în timp ce inima îi bătea năvalnic în piept. Simți un nod în stomac privind silueta întunecată din fața geamului.

Ne vor aresta. Sau chiar împușca.

Scoțându-și eșarfa de la gât, o aruncă pe umăr, acoperind în același timp fetița în faldurile ei bogate.

Otto coborî puțin geamul.

- Actele! mormăi soldatul.

Geneviève simți adânc în suflet colții nemiloși ai spaimei. În ciuda temperaturilor scăzute de afară, avea broboane de sudoare pe frunte și pe buza de sus. Sub amenințarea arestărilor în masă, toți cetățenii din Franța ocupată, de la cel mai bătrân la cel mai tânăr, erau obligați să prezinte actele de identitate oricând li se cerea. Ale ei erau în geanta aflată lângă ea pe banchetă.

Dar Anna nu avea acte.

Otto îi dădu documentele sale soldatului, care le studie la lumina lanternei.

Când își luă geanta de pe banchetă, Geneviève o simți pe Anna mișcându-se ușor.

O, Doamne, n-o lăsa să plângă!

Îi aruncă apoi geanta lui Otto peste scaun. Anna începu acum să se foiască și mai tare. Geneviève își îndesă eșarfa sub picioare ca să ascundă fetița de privirile soldatului.

Dacă o vedea...

Anna scânci ușor. Înăbușit de faldurile eșarfei, scâncetul nu se auzi prea tare, dar o făcu pe Geneviève să se înfioare din cap până în